

Mitologia între ficțiune și realitate la F. W. J. Schelling

- sinteză preliminară a proiectului individual -

Epoca noastră, în care videosfera a înlocuit logosfera, este în mod evident o epocă ce are nevoie de mitologie, fie ea una produsă de industria divertismentului. Este totuși surprinzător și semnificativ că epoca idealismului german era o epocă în care filosofia și-a propus tocmai înțelegerea *structurii semantice a mitului*, tocmai pentru a înțelege *structura transcendentă a conștiinței*, adică necesitatea universală profundă (arhaică) a mitului.

Proiectul meu urmărește două obiective:

- 1). Să cercetez perspectiva istorică a filosofiei târzii a lui F.W.J. Schelling în raport cu mitologia, și de a arăta, totodată, relevanța acesteia în cultura română.
- 2). Al doilea obiectiv specific este munca cea mai tehnică propriu zisă, de traducere efectivă a textului lucrării *Introducere istorico-critică în filosofia mitologiei*, pentru prima dată în limba română.

Obiectivul teoretic al cercetării noastre este aprofundarea argumentului filosofiei târzii a lui Schelling, privitor la *raționalitatea și obiectivitatea procesului mitologic*. Întrebarea centrală a acestui proiect se axează pe tipul de realitate cuprins în spațiul fictiv al mitologiei. Percepția generală contemporană a mitologiei este caracterizată, considerăm, de o dualitate:

a) Suntem confrunțați, pe de o parte, de o opacitate pur *scientistă* în fața semanticii limbajului religios în numele faptului pozitiv (dar ilustrând uneori și un veritabil „analfabetism religios”). Iluminismul declanșează imaginile și simbolurile religioase ca fiind o masă de superstiții exterioare conceptului, în numele inteljecției finite: nimic mai mult decât o polimorfie arbitrară a imaginației.

b) Pe de altă parte, avem o recuperare pur *estetică* a patrimoniului simbolic, care devine, invers, o elogiare estetizantă a proliferației imaginative în afara oricărei semnificații filosofice obiective a exercițiului ficțional. Această poziție apare în special în

cadrul și în trena structuralismului/neostructuralismului francez, prelungite în critica literară.

c) Sensul intervenției noastre este să confruntăm această opoziție și să recuperăm relevanța filosofică a limbajului religios așa cum apare acesta în lucrarea lui Schelling.

Ambele alternative anterioare au în comun diferența radicală dintre imagine și realitate, fie prin monismul scientist al realului pozitiv (total separat de semantica imaginii) fie prin monismul imaginativ (indiferent la exigența realului). În ciuda opoziției totale a celor două extreme, ele au în comun presupuziția caracterului ficțional și fantastic al simbolurilor, al conștiinței mitologice.

Din acest motiv, argumentul nostru este că analiza ontologică a semnificației mitologice cu caracter obiectiv a limbajului sacral și a nearbitrarității semantice oferită de Schelling ar trebui adusă în discuție cu aceste perspective contemporane. Studiul valorii de adevăr a mitologiei pornește la Schelling de la indicarea faptului că filosofia mitologiei este *autoexplicarea procesului mitologic*.

Mitul este pentru Schelling:

a) *Autopoietic* (nefiind nici rostire ideal-pură divină, nici producție a subiectivității lirice, ci deplină obiectivitate autopoietică, cu structura autocauzală a unui organism.

b) *Adevărat* (concordant cu sine, precum organismul)

c) *Tautegoric* nu alegoric (adevărul nu e unul din afară, ci se află în el însuși), semnifică nu altceva, ci pe sine, anticipație clară a fenomenologia religiei prin descrierea conștiinței mitologice în devenirea ei. (Sigbert Peetz, 1998). În acest sens, figurile mitologice nu sunt pure ficțiuni ci ele sunt *absolut reale*. *Realitatea mitologiei rezidă în faptul că realitatea ei este realizarea intuitivă a ideilor deci a sensurilor*.

Astfel, acest lucru este extrem de provocator într-o paradigmă contemporană dominată de *ruptura* între pozitivismul științei pe de o parte și relativismul filosofiei postmoderne. Totuși, în limbajul idealismului german, tocmai abisul diferenței este acela care recuperarea identității într-o manieră dialectică.

Obiectivul practic este de ca cercetarea mea să ofere rezultate concrete în spațiul cultural românesc:

1. Traducerea lucrării „Introducere istorico-critică în filosofia mitologiei”
2. Scrierea introducerii cărții „Introducere istorico-critică în filosofia mitologiei”

Proiectul va contribui la vizibilitatea cercetării românești în domeniu, dar și la acoperirea unei lacune a culturii române. Acest proiect va contribui direct la creșterea capacității sferei filosofice românești de a fi sincronizată *cu* și productivă *în* acest dialog filosofic. Prin prezentul proiect se va crea, la nivelul gândirii filosofice autohtone accesul la la filosofia târzie care închide ciclul filosofiei clasice germane deschizând totodată epoca filosofiei contemporane.

“Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr.POSDRU/159/1.5/S/136077

Kun Angela